

Vayikra: Does כפרה Erase Sin?

This shiur is really about the question of "Does Kapparah Erase Sin?" The sources are not limited to Vayikra-- I took the first Mishna in Shevuot (it's really the first perek of Mishnayot) and noted that the Mussaf of Regal and Rosh Hodesh (according to R. Yehudah-- there's a mahloket there; interestingly, Rambam in the Perush haMishnayot refuses to pasken-- it's on the source sheet-- but in the Mishneh Torah he does! Once he was writing an halacha book, apparently, he realized the need to pasken it) and noted that the korbanot hatsibbur mostly provided kapparah for sins the individual couldn't know he had done. This, to me, raises the question (pointed out by the Rov zt"l) of what it means to get kapparah with the tsibbur separate from kapparah for the individual. So, too, notice the Rashi on Yeshaya where he assumes that the korban tamid provides kapparah for everyone, which raises the question of how the Beit haMikdash could ever get destroyed (if kapparah erases sin, and every tamid is kapparah for sin, where's the Hurban)? More, I note the Gemara in Yoma that differentiates teshuva me-ahavah or me-yirah based on whether zedonot are turned into shegagot or zechuyot- for either side, though, the past sins are still there into the future. Finally, the question of whether one has to be mitvadehin later years for sins that he never repeated-- Rambam and Shulchan Aruch pasken yes, which clearly shows that the sin stays there even after kapparah (ve-hatati negdi tamid is the relevant verse); even R. Yonah, who denies that we can repeat vidui is only worried that it'll seem like we don't believe in kapparah's power, but he, too, thinks we should remember our sins and regret them. Sach ha-kol, kapparah protects from sin, and removes our need for punishment, but it seems to me that it leaves something behind (and, if so, it could be that the kapparah of the tsibbur wipes away different aspects of the sin from kapparah of the individual, etc.).

1. תלמוד בבלי מסכת שבועות דף ב עמוד א
2. /מתני'/. שבועות שתיים שהן ארבע. ידיעות הטומאה - שתיים שהן ארבע. יציאות השבת ... מראות נגעים ... את שיש בה ידיעה בתחלה וידיעה בסוף והעלם בינתיים - הרי זה בעולה ויורד. יש בה ידיעה בתחלה ואין בה ידיעה בסוף - שעיר הנעשה בפנים ויום הכפורים תולה, עד שיודע לו ויביא בעולה ויורד. אין בה ידיעה בתחלה אבל יש בה ידיעה בסוף - שעיר הנעשה בחוץ ויום הכפורים מכפר, שנאמר: + במדבר כ"ט + מלבד חטאת הכפורים, על מה שזה מכפר זה מכפר, מה הפנימי אין מכפר אלא על דבר שיש בה ידיעה, אף החיצון אין מכפר אלא על דבר שיש בה ידיעה. ועל שאין בה ידיעה לא בתחלה ולא בסוף - שעירי הרגלים ושעירי ראשי חדשים מכפרין, דברי ר' יהודה; ר"ש אומר: שעירי הרגלים מכפרין, אבל לא שעירי ראשי חדשים; ועל מה שעירי ראשי חדשים מכפרין? דף ב עמוד ב. על הטהור שאכל את הטמא; ר' מאיר אומר: כל השעירין כפרתן שוה על טומאת מקדש וקדשיו. היה ר"ש אומר... אמרו לו: מהו שיקרבו זה בזה? אמר להן: יקרבו. אמרו לו: הואיל ואין כפרתן שוה, היאך קרבין זה בזה? אמר להם: כולן באין לכפר על טומאת מקדש וקדשיו. ר"ש בן יהודה אומר משמו: שעירי ראשי חדשים מכפרין על הטהור שאכל את הטמא; מוסיף עליהן של רגלים - שמכפרין על טהור שאכל את הטמא, ועל שאין בה ידיעה לא בתחלה ולא בסוף; מוסיף עליהן של יום הכפורים - שהן מכפרין על הטהור שאכל את הטמא, ועל שאין בה ידיעה לא בתחלה ולא בסוף, ועל שאין בה ידיעה בתחלה אבל יש בה ידיעה בסוף. אמרו לו: מהו שיקרבו זה בזה? אמר להם: הן. אמרו לו: אם כן, יהיו של יום הכפורים קרבין בראשי חדשים, אבל היאך של ראשי חדשים קרבין ביום הכפורים לכפר כפרה שאינה שלה? אמר להם: כולן באין לכפר על טומאת מקדש וקדשיו. ועל זדון טומאת מקדש וקדשיו - שעיר הנעשה בפנים ויום הכפורים מכפרין. על שאר עבירות שבתורה, הקלות והחמורות, הזדונות והשגגות, הודע ולא הודע, עשה ולא תעשה, כריתות ומיתות בית דין - שעיר המשתלח מכפר. אחד ישראלים ואחד כהנים ואחד כהן משוח. מה בין ישראלים לכהנים ולכהן משוח? אלא שהפר מכפר על הכהנים על טומאת מקדש וקדשיו. ר"ש אומר: כשם שדם השעיר הנעשה בפנים מכפר על ישראל, כך דם הפר מכפר על הכהנים; כשם שוידויו של שעיר המשתלח מכפר על ישראל, כך וידויו של פר מכפר על הכהנים.
3. ר"ש מסכת שבועות דף ב עמוד א
4. שתיים שהן ארבע - שתיים כתיבי דכתיב (ויקרא ה) ונעלם ממנו והוא טמא משמע שנתעלמה ממנו טומאה וע"י אותו העלם אכל קודש הרי אחת או שנכנס למקדש הרי שתיים ולפי שאין חייב עליה אלא אם כן ידע בתחלה שנטמא ואח"כ נעלמה ממנו ולאחר מעשה נודע לו שחטא משום הכי קרי לוי ידיעות.
5. שהן ארבע - יש לרבות מן המקרא עוד שני חיובים העלם קודש והעלם מקדש וזכור הוא את הטומאה.
6. ר"ש מסכת שבועות דף ב עמוד ב

7. **היאך יקריבו** - והלא כשהופרש לא לכפר על כפרה זו הופרש ורבי מאיר דקאמר להא בשלמא אי אמרינן כולן כפרתן שוה יקרב שהרי כולם כפרה אחת מכפרים אלא לדידך זה הופרש לכפר על שאין בה ידיעה בתחלה ויש בה ידיעה בסוף היאך יקרב לכפר ברגל על שאין בה ידיעה לא בתחלה ולא בסוף או בר"ח לכפר על טהור שאכל את הטמא....
8. **רבי שמעון אומר וכו'** - לחלוק בא ... וקאמר ר' שמעון כשם שאתה מודה בדם השעיר הפנימי שמכפר על ישראל כפרתו בלא שום וידוי אלא כפרת הזיות הדם שאין וידוי בשעיר הפנימי אלא במשתלח כך דם הפר מכפר בלא שום וידוי על הכהנים על טומאת מקדש וקדשיו אייתר ליה וידויו של פר במקום וידויו של שעיר המשתלח לכפר על הכהנים בשאר עבירות ואין להם כפרה בשעיר המשתלח.
9. **פירוש המשנה לרמב"ם מסכת שבועות פרק א**
10. ...[ב] החל בביאור ידיעות הטומאה תחלה ... אבל שבת ונגעים כבר ייחד לכל אחת מהם מסכתא נפרדת...עונש טומאת מקדש וקדשיו במזיד כרת ובשוגג קרבן, אמר ה' בזה והביא את אשמו ... ואם אי אפשר לו להביא קרבן מן הצאן אמר ואם לא תשיג ידו וכו' ...וזה הוא קרבן עולה ויורד. ... אבל הראיות שלמדו בהם ששעיר יום הכפורים ... תולה יארך ביאורו כאן, והוא מתאים יותר לדברי העיון בתלמוד מאשר בחבורינו זה.
11. [ג] אפשרי דבר זה בתינוק שנשבה... ואחר כך נעלמה ממנו טומאה ונכנס למקדש, וידע אחר כן שטמא היה בשעה שנכנס ...
12. **רמב"ם הלכות שגגות פרק יא**
13. הלכה א שינוי יש בשגגת טומאת מקדש וקדשיו מה שאין כן בשאר כריתות, שכל הכריתות כיון ששגג ונודע לו בסוף שחטא אע"פ שלא היתה לו ידיעה בתחילה הרי זה חייב חטאת, אבל בטומאת מקדש וקדשיו אינו מביא קרבן עולה ויורד עד שתהיה לו ידיעה לטומאה וידיעה לקודש או למקדש בתחלה וידיעה לטומאה וידיעה לקדש או למקדש בסוף והעולם בינתיים, הרי זה אין עמו ידיעה בתחלה כלל. ושעיר הנעשה בחוץ ביום הכפורים הוא חטאת ויאכל למוצאי יום הכפורים. ...
14. **פירוש המשנה לרמב"ם מסכת שבועות פרק א**
15. [ד] ... ומחלוקת זו אין לומר בה הלכה כדברי פלוני, לפי שהוא דבר מסור לה' ... והם נחלקו בראיות ולמידות מפסוקים ... וכבר ביארנו שכל סברא ... שאין בה מעשה ... שנחלקו בה חכמים לא נאמר בה הלכה כפלוני.
16. **רמב"ם הלכות שגגות פרק יא**
17. הלכה ט טומאת מקדש וקדשיו שהיה לה ידיעה בתחלה ולא היה לה ידיעה בסוף שעיר של יום הכפורים הנעשה בפנים ויום הכפורים תולין עד שיודע לו ויביא קרבן עולה ויורד, ושאין בה ידיעה בתחילה אבל יש בה ידיעה בסוף שעיר הנעשה בחוץ ביום הכפורים ויום הכפורים מכפרין, ועל שאין בה ידיעה לא בתחילה ולא בסוף שעירי הרגלים ושעירי ראשי חדשים מכפרין, ועל זדון טומאת מקדש וקדשיו פר כהן גדול של יום הכפורים מכפר אם היה המזיד מן הכהנים, ואם היה מישראל דם שעיר הנעשה בפנים ויום הכפורים מכפר, שנאמר וכפר על הקדש מטומאת בני ישראל.
18. **פירוש המשנה לרמב"ם מסכת שבועות פרק א**
19. וננין אמרם שיקרבו זה בזה, שיקרב שעיר ראש חדש אם נתאחרה הקרבתו ברגל מן הרגלים, ושעיר רגל אם נתאחרה הקרבתו בראש חדש ויהיה הוא עצמו שעיר ראש חדש, לפי שכל אחד מהן חטאת הנעשת בחוץ הוא....
20. [ו]... וקלות הוא קורא מצות עשה ומצות לא תעשה חוץ מלא תשא בלבד. וחמורות הם כרתות ומיתות בית דין ולא תשא שהיא מן החמורות אף על פי שהיא לא תעשה בלבד, וכפל אותם כדי לבארם. ואמרו השגגות והזדונות, כלומר בין שעשה דבר מאותם הקלות והחמורות בשוגג או במזיד ובין הודע אליו הדבר אשר שגג בו או לא הודע, שעיר המשתלח מכפר ואפילו לא שב מן הקלות, אבל החמורות שעיר עם התשובה מכפרין.
21. [ז] אמר שהם כולם שוין בכפרת שעיר המשתלח ואין בין הכהנים וישראל וכהן משיח הבדל אלא בטומאת מקדש וקדשיו, ור' שמעון אומר שהם חלוקים גם בכפרת שעיר המשלח ושהוא אינו מכפר אלא על ישראל בלבד.
22. **חכם סופר מסכת שבועות דף ב עמוד א**
23. ולולי דמסתפינא הוה אמינא דר"ש פליג על זה וס"ל דאין היום מועיל לענין זה כלל ולכן חזר וקאמר היה ר"ש אומר פי' שהיה אומר שהקרבתו לחודיהו גורמים הכפרה ואין תועלת ביום לענין זה כלל ולכן לא הזכיר יוה"כ עם השעיר כלל ואפשר לטעמיה הוצרך לכך כיון שמחלק בין ר"ח לרגלים ע"כ אין יום הרגל מכפר ולא שמענו יום שמכפר כמו יוה"כ ע"כ בלא היום נמי גזירת המלך היא לחלק בין מוספי הללו משא"כ לת"ק אין חילוק כ"א בשעיר יוה"כ לרגלים ור"ח
24. **רש"י ישעיהו פרק א פסוק כא**
25. צדק ילין בה - תמיד של שחר היה מכפר על עבירות של הלילה ושל בין הערבים מכפר על של היום, ד"א שהיו מלינים בה דיני נפשות כשלא היו מוצאין לו זכות ביום הא' לא היו גומרין את דינו עד למחרת אולי ימצאו לו זכות ועתה נעשו רוצחין
26. **פני יהושע מסכת ברכות דף כח עמוד א**
27. אלא דבאמת בעיקר סברא זו ... שמחלקין הפוסקים בין תפלת מוסף לשאר תפלות כבר הקשה רבינו יונה ז"ל ... בשם קצת מפרשים דכי היכי דאשכח בתפלת השחר שהיא כנגד תמיד של שחר שהיתה עולה וכו'א כנגד כפיבור ... כה"ג מצינו למימר נמי בעולת המוספין. ... אע"ג דהשתא לא שייך עון טומאת מקדש מ"מ ודאי כמה שמזכירין שעיר חטאת יש בהזכרה זו כפרה על שאר עונות שמביאין חטאת ומכפרת ג"כ על עון אבותינו שחטאו בעון טומאת מקדש וקדשיו ... וכמו שאנו מזכירין ג"כ בתפלת מוסף שבעונות אבותינו החריבו מקדשנו ... משא"כ הכא ... דאיירי בתפלת השחר שהיא כנגד תמיד שהיה עולה ואינו בא לכפרה אלא דמקופיא מכפרת על חייבי עשה
28. **שו"ת הרשב"ש סימן כ**
29. ... מה טעם מתחילים והוא רחום קודם ברכות ק"ש בערבית, ... תשובה. דבר זה כמה טעמים נאמרו בו. י"א לפי שבשחרית ומנחה יש תמידין שמכפרים אבל ערבית שאין תמיד מכפר תקנו לומר והוא רחום...
30. **חידושי הריטב"א מסכת שבועות דף יג עמוד א**
- 31.

32. רבי היא. פירוש וס"ל דזבח רשעים תועבה אינו אלא בקרבנות של שאר ימות השנה ולא בשל יום הכפורים, ואגב אורחין שמעינן מיהא דהא דאית ליה לרבי שיום הכפורים מכפר על שאינם שבים ואפילו על כריתות ומיתות ב"ד, אינו בעצומו של יום בלבד אלא עם קרבנותיו בזמן שבית המקדש קיים,
33. **ספר החינוך מצוה קפה**
34. ...משרשי המצוה, שהיה מחסדי האל על בריותיו לקבוע להן יום אחד בשנה לכפרה על החטאים עם התשובה שישובו, שאילו יתקבצו עוונות הבריות שנה שנה תתמלא סאתם לסוף שנתיים או שלוש או יותר ויתחייב העולם כליה, על כן ראה בחכמתו ברוך הוא, לקיום העולם, לקבוע יום אחד בשנה לכפרת חטאים לשבים. ומתחילת בריאת העולם יעדו וקדשו לכך, ואחר שיעדו האל ברוך הוא אותו היום לכפרה, נתקדש היום וקיבל כח הזכות מאיתו יתעלה עד שהוא מסייע בכפרה. וזהו אמרם זכרונם לברכה בהרבה מקומות ויום הכיפורים מכפר, כלומר שיש כח ליום בעצמו בכפרה בעבירות קלות.
35. **שו"ת אבני נזר חלק אר"ח סימן רכו**
36. (ל) ולפי זה בשגג ביום הכיפורים וסבור שאינו יום הכיפורים יחשב מתעסק. דביום הכיפורים העיקר מה שעצומו של יום מכפר. ומשום זה הזהירה התורה מלעשות מלאכה. ואם הי' יודע שהוא יוהכ"פ. ולא ידע שנאסר בו מלאכה הי' נחשב שוגג.
37. **אנציקלופדיה תלמודית כרך כב, [יום הכפורים] טור תקג**
38. ...עבירות שיוה"כ מכפר עליהן¹²⁹³ הרי הן נמחקות לגמרי ואינן נזכרות לעולם¹²⁹⁴, ולאחר שעבר יוה"כ שוב אינו צריך לנהוג בתקוני התשובה שנאמרו לעובר עבירות אלו¹²⁹⁵.
39. **תלמוד בבלי מסכת יומא דף פו עמוד ב**
40. ...אמר ריש לקיש: גדולה תשובה, שזדונות נעשות לו כשגגות, שנאמר +הושע יד+ שובה ישראל ... כי כשלת בעונך. הא עון מזיד ... וקא קרי ליה מכשול. איני? והאמר ריש לקיש: ...שזדונות נעשות לו כזכיות...לא קשיא; כאן - מאהבה, כאן - מיראה.
41. **תלמוד בבלי מסכת יומא דף פו עמוד ב**
42. תנו רבנן: עבירות שהתודה עליהן יום הכפורים זה - לא יתודה עליהן יום הכפורים אחר... ואם לא שנה בהן וחזר והתודה עליהן - עליו הכתוב אומר +משלי כו+ ככלב שב על קאו כסיל שונה באולתו. רבי אליעזר בן יעקב אומר: כל שכן שהוא משובח, שנאמר +תהלים נא+ כי פשעי אני אדע וחטאתי נגדי תמיד. אלא מה אני מקיים ככלב שב על קאו וגו' - כדרב הונא, דאמר רב הונא: כיון שעבר אדם עבירה ושנה בה - הותרה לו. - הותרה לו סלקא דעתך? אלא אימא: נעשית לו כהיתר.
43. **ספר שערי תשובה לרבינו יונה שער ד ד"ה כא ואמרו**
44. כא ... עבירות שהתודה עליהן ביום הכפורים זה ... רבי אליעזר בן יעקב אומר: אינו חוזר ומתודה עליהן ביום הכפורים אחר. ובמדרשים הזהירו מאד שלא יחזור ויתודה ... משני פנים... כי הוא מראה עצמו ... וכאילו איננו בוטח על גדולת סליחת השם יתברך ... והשני - כי אם אינו מזכיר זולתי העונות הקודמים, ידמה כי אין דאגתו זולתי על הראשונות ... ידמה כי איננו חופש וחוקר דרכיו וזה חלי רע ... כי המשגיחים על נפשם רואים בה **תמיד** דברי עונות או במדותיה... והשלישית - כי ידמה שהוא מתפאר ... כי לא חטא אחרי כן... "וחטאתי נגדי תמיד" - פירשו במדרש (שם): שיהיו נגד עיניו ונזכרים בלבו, אבל לא יזכרם בפיו. עוד פירשו בו בתלמוד ירושלמי (יומא פרק ח, הלכה ז): שלא יהיו בעיניך כאילו לא עשיתם אלא כאילו עשיתם ונמחלו. ... ואמנם יש לו לבקש רחמים כל ימי חייו על סליחת עונותיו הראשונים והאחרונים, ולהיות ירא ומפחד אולי לא השלים חוק עיקרי התשובה. ...